GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 87. *Vineri, 18 (30) Aprilie.* 1886.

Braşovŭ 17 Aprilie 1886.

Décă amŭ fi fostŭ mai slabĭ de nervĭ, near fi datŭ lacrimile în ochĭ cetindŭ în ḑilele trecute unŭ articulŭ plinŭ de miere alŭ lui „Pester Lloyd“ privitorŭ la alegerea urmaşului în postulŭ rĕposatului fişpanŭ alŭ Sibiului şi comite săsescŭ Dr. Moritz de Brennerberg. Era în adevĕrŭ mişcătorŭ a vedé atâta bunăvoinţă şi atâta îngrijire din partea organului d-lui Tisza pentru conlocuitorii noştri Saşĭ. Ómenĭ suntemŭ şi noi şi n'amŭ voitŭ nimĕrui nicĭodată vr'unŭ rĕu; totdéuna amŭ doritŭ ca naţionalităţile acestei ţĕrĭ sĕ se bucure tóte de sprijinulŭ câtŭ mai puternicŭ alŭ guvernului.

Ba era p'aci sĕ ne facemŭ o ilusiune şi sĕ credemŭ, că suntemŭ în ajunulŭ unei schimbărĭ în favorulŭ naţionalităţilorŭ, când deodată amŭ datŭ peste unŭ pasagiu alŭ memoratului articolŭ, care a făcutŭ sĕ recădemŭ érăşĭ în trista actualitate. „Pester Lloyd“ ḑicea în acestŭ pasagiu că cestiunea săsescă trebue sĕ se separe de cestiunea naţionalităţilorŭ şi vrea sĕ ne dovedéscă că acéstă cestiune săsescă culminéză în persóna viitorului fişpanŭ şi comite săsescŭ alŭ Sibiului, pe care d-lŭ Tisza este gata a-lŭ alege dintre Sasii conciliantĭ, décă din parte-le Sasii se vorŭ lega sĕrbătoresce, că vorŭ merge pentru tóte vécurile cu guvernulŭ.

Cu desĕvârşire însĕ ne-amŭ desilusionatŭ, când amŭ vĕḑutŭ, că fóia d-lui Tisza mai are încă şi aḑĭ naivitatea d'a spăria pe Saşĭ cu gogoriţa valahisării, ca sĕ-i înduplece mai curêndŭ d'a încheia pactulŭ de supunere sub conducerea viitorului „comes conciliantŭ.“

Este rêndulŭ Sasilorŭ sĕ se pronunţe asupra enunciaţiunei organului tisaistŭ şi noi nu ne simţimŭ nicĭdecumŭ îndemnaţĭ d'a prejudeca rĕspunsului lorŭ séu d'a ne amesteca în „afacerile separate“ ce pretinde acelŭ organŭ că le-arŭ avé ei cu guvernulŭ. Credemŭ însă de o datoriă faţă cu principiile luptei nóstre pentru egala îndreptăţire naţională, ca înainte d'a ne pronunţa şi noi în acésta cestiune sĕ înregistrămŭ la acestŭ locŭ vocea unui fruntaşŭ sasŭ, care s'a pronunţatŭ categoricŭ asupra articulului din „Pester Lloyd“ în ḑiarulŭ opositiunei moderate maghiare „Budapester Tagblatt“ dela 23 Aprilie a. c.

Deputatulŭ sasŭ opositionalŭ, care esaminéză şi critică cestiunea sulevată într'unŭ articulŭ întitulatŭ „*Divide et impera*,“ desfăşură nisce idei, carĭ ni se parŭ fórte îndreptăţite şi, din punctŭ de vedere alŭ politicei actuale săsescĭ, fórte înţelepte. Elŭ scrie între altele:

„Preţulŭ ce se oferă pentru ca poporulŭ săsescŭ sĕ 'şĭ schimbe atitudinea, care în adevĕrŭ este fórte reservată şi ne'nduplicată, nu se póte documenta prin consideraţiunĭ *personale*, ci numai prin *obiectiva* delăturare a gravaminelorŭ celorŭ mai principale“.

„Fórte anevoiă va succede şi aceea, ca Saşii sĕ fiă aţîţaţĭ în contra celorlalte naţionalităţĭ nemaghiare, séu sĕ li se facă plausibilă o *pace separată*, bunăóră pe contulŭ celorlalţĭ. De sigurŭ că omulŭ trebue se individualiseze în afacerile naţionalităţilorŭ, şi de sigurŭ că la Saşĭ suntŭ a se considera şi alte momente, carĭ nu obvinŭ la alte naţionalităţĭ. Dér o *cestiune săsescă deosebită*, de care se vorbesce în „P, Lloyd“ *nu esistă.*“

„Făr' a înclina spre o órbă încăpăţinare, care esistă numai în fantasia unorŭ anumite elemente, *Saşii în generalŭ nu potŭ avé alte postulate pentru cultura lorŭ naţională şi esistenţa lorŭ naţională*, a cărorŭ îndreptăţire se recunósce în articululŭ respectivŭ din „P. Lloyd,“ *nu potŭ pretinde altă garanţiă, ca de pildă Românii.* Unŭ fanatismŭ naţionalŭ încordatŭ póte că cu greu va înţelege acésta, dér este faptŭ, că postulatulŭ de dreptŭ egalŭ pentru toţĭ este sincerŭ pe partea Saşilorŭ.“

„Afirmarea însĕ că representantulŭ statului ungarŭ, care are lipsă a se înţelege cu cetăţenŭ statului tocmai aşa ca şi cetăţenii cu statulŭ, póte se fiă totdéuna numai guvernulŭ parlamentarŭ, séu cu alte cuvinte, că naţiunalităţile nemulţumite şi aşa şi Saşii n'au decâtŭ a trimite la dietă aderenţĭ fidelĭ ai guvernului, spre a realisa o înţelegere, acésta este o confusiune de idei, pe care trebue s'o combatemŭ cu tótă hotărîrea.“

„Saşii ardelenĭ nu potŭ admite nicĭodată că au fostŭ séu că suntŭ încă inimicĭ ai statului ungarŭ. Ei îşĭ păstréză fără îndoiélă ca toţĭ locuitorii ţĕrei, propria lorŭ părere asupra valórei actualelorŭ aşeḑăminte ale statului şi în specialŭ ale guvernului actualŭ; dér décă ei au o părere nefavorabilă asupra amêndurora, acésta nu însémnă nicĭdecum că suntŭ inimicĭ ai statului, ci simplu numai că-şĭ esercitéză dreptulŭ lorŭ constituţiunalŭ.“

„Şi acesta este punctulŭ de vedere pe care vorŭ sta Saşii, orĭ cine ar şi fi numitŭ ca urmaşŭ alŭ fişpanului Moritz de Brennerberg. După atitudinea şi procederea acestuia îşĭ vorŭ îndrepta şi Saşii atitudinea şi procederea lorŭ, *dér nu esistă acelŭ candidatŭ la postulŭ de comesŭ săsescŭ, care sĕ póte aduce la valóre între Saşĭ acelŭ divide et impera, pe care îlŭ indică „P. Lloyd“, fiă în privinţa naţională, fiă în privinţa politică.*“

Practiciştii şi oportuniştii noştri.

Budapesta, Aprilie 1886.

In urma mai multorŭ discursurĭ şi în urma altorŭ fapte şi evenimente mai nouĕ din societatea nóstră română, înregistrate de „Gazeta Transilvaniei“, am înţelesŭ că în sînulŭ cărturarilorŭ românĭ séu, cum se ḑice c'unŭ terminŭ modernŭ, în sînulŭ „inteligenţii“ nóstre au începutŭ érăşĭ a se pune în cursŭ vorbele „*ómenĭ practicĭ*“ şi „*oportuniştĭ*“, precum şi vorba „*ilusiunĭ*“, apoi că ómenii „practicĭ“ şi „fără ilusiunĭ“ au sporitŭ, éră ómenii de inimă s'au împuţinatŭ.

Au fostŭ în tóte timpurile ómenĭ, carĭ au declaratŭ marile probleme naţionale de ilusiunĭ şi de lucrurĭ nerealisabile; de aceia suntŭ şi astăḑĭ destui între Românĭ şi vorŭ fi şi pe viitorŭ. Déră Românii sĕ nu se uite în gura lorŭ, ci sĕ mérgă pe drumulŭ dreptŭ şi cinstitŭ, pe care au apucatŭ, pentru că numai pe acéstă cale mai curêndŭ séu mai târḑiu causa românéscă va puté sĕ triumfeze, va trebuí sĕ triumfeze.

In tóte timpurile şi în tóte împrejurările şi situaţiunile politice nouĕ Românilorŭ ne-au făcutŭ rĕulŭ celŭ mai mare ómenii aceia, carĭ ne-au totŭ cântatŭ la urechiă oportunitate şi practicismŭ. Oportuniştii şi practiciştii totdéuna au căutatŭ sĕ esploateze causa naţională în interesulŭ lorŭ personalŭ. Aceste douĕ soiurĭ de ómenĭ nicĭ odată nu s'au băgatŭ în luptă cu duşmanulŭ, ci de câte orĭ era sĕ se încépă lupta pe tótă linia, ei o descrieau cu colorile cele mai îngrozitóre, înfăţişându-ne pe duşmanŭ în modulŭ celŭ mai înspăimêntătorŭ, în locŭ de a arăta slăbiciunile lui şi în locŭ de a spune óstei cum sĕ atace pe duşmanŭ din punctele cele mai slabe.

Ar fi unŭ lucru fórte durerosŭ décă s'arŭ împuţina şi mai multŭ ómenii de inimă din şirurile luptătorilorŭ românĭ. Noi Românii avemŭ lipsă de bărbaţĭ de inimă, adecă omenĭ de aceia carĭ sĕ fiă gata totdéuna a aduce cele mai mari sacrificii pentru redobândirea drepturilorŭ nóstre politice naţionale. Noue Românilorŭ desmoştenitĭ ne trebuescŭ bărbaţĭ cu mare inimă românéscă carĭ se 'şĭ pună chiarŭ şi viéţa, când va cere trebuinţa pentru interesele generale naţionale.

In starea critică, în care ne aflămŭ noi asĭ tăḑĭ ni-au adusŭ tocmai ómenii „practicĭ“ şi oportuniştĭ, pentru că duşmanii noştri politic-praticismulŭ circumspectŭ şi oportunismulŭ speculativŭ alŭ ómenilorŭ noştri l'au timbratŭ de slăbiciune şi de frică. De aceea au mersŭ în órba lorŭ cutezanţă până la marginile estremităţii.

Ómenii noştri „practicĭ“ şi oportuniştĭ se vede, că nu mai potŭ fără de prietinia domnilorŭ stăpânitorĭ ai noştri şi ar voí sĕ se împace sub orĭ şi ce condiţiunĭ, numai sĕ pótă trăí în tigná şi se pótă mânca în pace şi în linisce ce ş'au pututŭ agonisí în vremurĭ bune pe conta nĕmulni românescŭ, pe care l'au adusŭ prin speculaţiunile lorŭ personale în starea cea mai deplorabilă politică.

La noi Românii a domnitŭ până acuma din nenorocire cultulŭ, idololatria personală, éră nu cultulŭ principiilorŭ şi acestŭ cultŭ ne-a causatŭ cele mai marĭ rele pe terenulŭ politicŭ, pentru că idolii noştri erau idolĭ muţĭ şi surḑĭ. Ei n'au avutŭ energia şi curagiulŭ de a spune limpede în faţa inimicului postulatele naţiunii române, apoi, cu atâta mai puţinŭ au avutŭ curagiu de a apĕră drepturile Românilorŭ în faţa adversarilorŭ noştri, ba oportuniştii şi practiciştii noştri prin spiritulŭ lorŭ celŭ slabŭ şi micŭ ni-au spartŭ chiarŭ solidaritatea naţională, de unde apoi au urmatŭ tóte relele, de carĭ suferimŭ de când s'a restituitŭ constiţiunea şi parlamentarismulŭ lăudatŭ ungurescŭ.

Josŭ cu cultulŭ personalŭ şi în loculŭ lui sĕ întroducemŭ cultulŭ principiilorŭ sub stégulŭ cărora sĕ se întrunéscă toţi Românii adevĕraţĭ, carĭ luptă cu lealitate, resignaţiune şi cu abnegaţiune pentru triumfarea causei drepte naţionale române!

Sĕ lucrămŭ decĭ cu toţii ḑiua nóptea, ca sŭ se înrădăcineze cultulŭ principiilorŭ în sênulĕ neamului românescŭ. Numai aşa ne vomŭ curăţi de rugina cea vechiă, numai aşa va puté triumfa causa drĕptă românéscă!

In ajunulŭ sinódelorŭ.

Aradŭ la 14/26 Aprilie 1886.

Onorată Redacţiune!

Cunoscândŭ zelulŭ neobositŭ, ce păstraţĭ întru conservarea limbei şi promovarea culturei naţionale şi din motivulŭ, că în diecesele gr. or. române in curêndŭ se vorŭ întruni sinódele diecesane, cu permisiunea D-Vóstre vĕ rogŭ sĕ publicaţĭ următórele:

Intrebărĭ cătră toţĭ fraţii românĭ.

Considerândŭ, că deja la începutulŭ seclului presinte s'a ivitŭ şi la noi Românii necesitatea de a propăşi conformŭ spiritului timpului întru nisuinţa de a mănţiné şi cultiva limba maternă,

Considerândŭ, că tóte naţiunile în urmarea paşilorŭ necesarĭ în direcţiunea mai susŭ indicată au aflatŭ şi ţinŭ de conservatorulŭ celŭ mai puternicŭ alŭ limbei materne sexulŭ femeiescŭ, care, prin posiţiunea sa din familiă este celŭ mai chematŭ factorŭ dela însăşĭ natura a înrădĕcina în odraslele familiei cunoscinţa şi iubirea limbei materne,

Considerândŭ, că din acestŭ punctŭ de vedere tóte naţiunile au pusŭ şi punu deosebitŭ pondŭ pe crescerea sexului femeiescŭ, — şi în fine:

Considerândŭ, că prin îngrijirea de institute şi înfiinţarea de stipendii *menite până acuma mai numai totŭ pentru sexulŭ bărbătescŭ* amŭ documentatŭ indolenţă neiertată faţă cu crescerea fiicelorŭ nóstre, şi prin urmare faţă cu conservarea limbei materne; ba prin crescerea lorŭ de până acuma în institute străine li s'a datŭ ocasiune a se desvolta în ele órecare atragere cătră confesiunile, ce susţinŭ acele institute (cu esemple destule potŭ servi).

Vinŭ decĭ cu totŭ respectulŭ a pune modesta întrebare, că *nu ar fi óre consultŭ şi timpulŭ supremŭ*:

a) a ne îngriji deja de timpuriu şi până încă nu e târḑiu pentru a creá stipendii spre a ne cresce şi învĕ-

ţătóre şi profesóre pe atuncĭ, cândŭ în scurtŭ o sĕ înfiinţămŭ preparandii şi scóle superióre de fetiţe?

b) ca veneratele consistóre de ambele confesiunĭ şi sinódele diecesane ca autorităţile cele mai competente sĕ iée iniţiativa în acéstă privinţă şi se creeze încă pe anulŭ următorŭ scolasticŭ atarĭ stipendie?

Observŭ, că în acéstă cestiune nu voiescŭ a me disputa cu nimenĭ, căcĭ am doritŭ numai a trage atenţiunea celorŭ chiămaţĭ asupra acestei cestiunĭ neamânavere, care n'ar puté fi cestiune de partidă.

Neavêndŭ în fine cunoscinţa tuturorŭ ḑiarelorŭ din patriă, rogŭ şi pe acele stimate Redacţiunĭ, cărora nu li-am trimisŭ aceste ordurĭ, a le da locŭ în preţuitele lorŭ ḑiare, reproducându-le. Cu tótă stima

Aug. Mutiu.

SCIRILE ḐILEI.

Cu ocasiunea înaintărilorŭ de Mai, d-lŭ Dr. Iuliu Mureşianu, medicŭ de regimentŭ, s'a înaintatŭ la rangulŭ de medicŭ clasa ântêia, ér d-lŭ locotenentŭ Olimpiu Pistrila dela regimentulŭ de infanteriă Nr. 2 din Braşovŭ s'a înaintatŭ la gradulŭ de căpitanŭ clasa a doua.

—x—

»Luminatorulŭ« ne aduce scirea, că d-lŭ D-r. *Victorŭ Babeşŭ*, profesorŭ la universitatea din Peşta, s'a logoditŭ cu d-ra *Iosefina de Torma*, fica archeologului *Carolŭ de Torma*, profesorŭ la universitatea din Peşta şi membru onorarŭ alŭ academiei din Bucurescĭ. Tênĕra fidanţată a trecutŭ la legea nóstră ortodoxă. Cununia se va serba în ḑiua de 1 Maiŭ în biserica gr. or. română din Peşta. Naşŭ este d-lŭ *Alexandru Mocioni*. Sincerile nóste felicitărĭ tinerei părechi şi fiă făcutŭ într'unŭ ceasŭ bunŭ pasulŭ căsĕtoriei.

—x—

Camera advocaţilorŭ din *Cluşiu* face cunoscutŭ, că advocatulŭ d'acolo Pavelŭ *Bodor* e suspendatŭ din eserciţiulŭ advocaturei, din causa concursului ce s'a deschisŭ contra lui.

—x—

La 22 Aprilie n. a fostŭ arestatŭ în Viena contele Andor *Szecheny*, fiindŭ că a atentŭ la viéţa soţiei sale cu unŭ revolverŭ încărcatŭ. Contele Andor Szecheny este fiulŭ contelui Edmund Szecheny, care trăesce în Constantinopolŭ ca paşă turcescŭ şi ca comandantŭ de pompierĭ, după ce s'a supusŭ circumcisiunii. Soţia atentatorului este Rusóică, fica fostului directorŭ alŭ societăţii ruse de navigaţiune în Constantinopolŭ.

—x—

Ministrulŭ *Trefortŭ* a pricopsitŭ de sfintele Paştĭ pe preoţii gr. or. Iónŭ *Medrea* şi Iónŭ *Filimonŭ* cu câte 50 fl. Iuda căpĕtase numai 30 arginţĭ.

Retorica poporală.

(Conferinţă la Ateneu.)

Duminecă, 6 Aprilie, d. Barbu Stefănescu dela Vrancea şĭ-a continuatŭ conferinţa tratată în partea ântêiu la 2 Fevruarie 1886, prima d-sale conferinţă în anulŭ acesta. Atuncĭ a vorbitŭ despre geniulŭ *limbei românescĭ* în cuvinte isolate, acum despre geniulŭ ei în unirea cuvintelorŭ ca sĕ dea frase şi în frase. Conclusiunea primei lucrărĭ a fostŭ, că esistă o tendinţă în spiritulŭ românescŭ de a materialisa abstracţiunile; în cea de a doua vrea sĕ cerceteze, décă totŭ acesta este caracterulŭ limbei şi în unirea cuvintelorŭ, ceea-ce formézā retorica.

Noi, ĕştia, carĭ avemŭ misiunea d'a da cetitorilorŭ câte ceva din ce se spune la Ateneu, nu putemŭ face alta, decâtŭ sĕ culegemŭ şi de!.. décă cu plăcere culegemŭ trandafirii, cu desgustŭ culegemŭ spinii; aşa încât cei carĭ ne învinuescŭ de spinĭ uită că i-amŭ culesŭ. Şi apoi Românulŭ ḑice: aşa am cumpĕrat'o, aşa ţĭ-o vêndŭ...

Ne-amŭ simţĭ fericiţĭ, décă amŭ puté vinde, aşa cum amŭ cumpĕratŭ dela d. Stefănescu, vomŭ copia palidŭ.., cine l'a auḑitŭ va înţelege.

Décă, ḑice d. conferenţiarŭ, din cercetarea basmelorŭ, povestilorŭ, cântecelorŭ, ḑicĕtórelorŭ etc., vomŭ putea sĕ scótemŭ o retorică anume, aceea este geniulŭ limbei, este retorica pe care trebue s'o urmămŭ, e retorica poporală. Étă într'unŭ cuvêntŭ subiectulŭ conferinţei.

Décă pictura are pe séma ei culórea, architectura, formele rigide, musica, ceea-ce e vagŭ în simţirea nóstră, ceea-ce simţimŭ, dér nu înţelegemŭ, literatura are filosofia internă a omului şi a naturei. Nu vomŭ găsí dér o retorică poporală justă, décă nu va fi filosofia asupra omului şi a naturii. Bună-óră, am vĕḑutŭ o întêmplare jalnică séu hazlie, am fostŭ martorŭ ocularŭ, — şi vréu s'o povestescŭ mai târḑiu altuia. Se póte întêmpla, ca tocmai acolo, unde eu am rîsŭ mai multŭ, orĭ am fostŭ mai întristatŭ, tocmai acolo sĕ i se pară lui indiferentŭ, şi chiar décă eu, povestindŭ, rîdŭ cu chefŭ, elŭ abia zimbesce. Pentru-ce acésta? Décă vorŭ fi fostŭ alăturĭ cu mine la întêmplarea povestită n'ar fi simţitŭ totŭ ca mine? De sigurŭ că da! Atuncĭ însĕ era viu lucrulŭ, acum e mortŭ. Cum sĕ reînvie unŭ artistŭ, — lărgindŭ cerculŭ, — realitatea de multŭ trecută este trĕba retoricii pe care o caută conferenţiarulŭ.

In literatură nu potŭ sĕ fiă înţelese de minte abstracţiunile, precum înţelegemŭ abstracţiunile cu care ne-am obicĭnuitŭ: cele de socotélă de pildă. Frumseţea unui peisagiu nu stă nicĭ în iarba verde, nicĭ în norii aburii, nicĭ în altele de felulŭ acesta; stă într'o parte vie pe care nu o vedemŭ, dér pe care o simţimŭ: acésta trebue sĕ ne-o dea artistulŭ şi, nefiindŭ arta unŭ monopolŭ alŭ unei clase, ci pentru tóte spiritele fiindŭ făcută şi pentru toţĭ, — căcĭ altfelŭ nu mai e artă, — nu va putea sĕ ne transmită nisce abstracţiunĭ ca o cestiune de aritmetică. O stare sufletéscă, o situaţiune ce cu greu se prinde, nu le vei putea numĕra bobŭ cu bobŭ ca se înţelegĭ şi greutatea stă în a ne reproduce ceea-ce formézā viaţa acestora.

Pentru acésta ne trebue a simţí şi a posede instrumentulŭ cu care sĕ transmitemŭ. Sculptorulŭ stândŭ înaintea blocului de piatră, vede întrênsulŭ o lume întrégă, lumea simţirilorŭ sale şi cu dalta în mână dă în drépta şi în stânga şi scóte din marmura rece capulŭ de operă; pentru-că acea piatră închide întrênsa acea producţiă. Totŭ aşa limba, décă cuprinde întrênsa tóte acele abstacţiunĭ pe carĭ le cuprindea piatra, va puté sĕ dea o operă de artă. Inchide limba românéscă în frase materialisarea abstracţiunilorŭ cum o inchidea în cuvinte? Da!

Putemŭ sci tóte figurile retorice — lăsândŭ la o parte că unele nicĭ nu se potrivescŭ cu limba nóstră, ci suntŭ trase de pĕrŭ din altele — nu vomŭ putea găsí meşteşugulŭ de care dispune poporulŭ. Ea, retorica, póte fi celŭ multŭ socotită ca o statistică, neavêndŭ însă meritulŭ statisticei adevĕrate.

Din frasele limbii nóstre — nu din ale autoraşilorŭ de tótă mâna, carĭ, ţiindu-se de códa lui Pegaz, credŭ că vorŭ ajunge la Parnas teafĕrĭ, nespărgêndu-şĭ capulŭ de bolovanii din cale, — resultă că nu trebue sĕ ne ţinemŭ nicĭ de cum de acéstă sumedeniă de figurĭ, carĭ adunate cu plasa de prin tóte retoricile de diferite limbĭ, nu potŭ face altŭ decâtŭ sĕ alcătuiască o retorică românéscă cu exemple franţuzescĭ, ci sĕ ne ţinemŭ de singura lege a poporului. Elŭ n'are decâtŭ o singură figură, o singură lege care nasce pe tóte: când ne aflămŭ faţă cu o stare abstractă e sĕ'i schimbămŭ elementele abstracte cu altele concrete. Atâta scie elŭ şi câtŭ face! Cândŭ ne aflămŭ 'naintea unui aparatŭ fotograficŭ, nu ni se ia chipulŭ, ci se punŭ nisce elemente carĭ suntŭ în aşa de strînsă legătură cu dênsulŭ încâtŭ ni'l fură. Tocmai aşa este şi cu arta.

Unŭ omŭ călare fuge fórte iute. Orĭ câte atribute amŭ mai da fugii n'amŭ spune nimica, ar rĕmânea ceva abstractŭ. Românulŭ, condusŭ de bunulŭ simţŭ, că nu se póte represinta astfelŭ şi din tóte cele ce vedemŭ în fuga calului, ia numai atitudinea lui. Asemĕnêndu-lŭ cu unŭ ogorŭ, ḑice că se ascerne:

Ascerne-te drumului
Ca şi iarba câmpului
La suflarea vêntului.

Şi din cuvêntulŭ a se ascerne, aşa de concretŭ, şi din tóte aceste cuvinte în carĭ numai fugă nu e, ese tocmai fuga. Ér' când vrea sĕ spue unŭ gradŭ şi mai mare de fugă, ḑice:

Şi fugea, mĕre, fugea,
Văile se limpeḑea,

punêndu-se în posiţiunea grozavă a calului nu mai distinde văile şi dealurile.

Acestŭ lucru se observă în tóte poesiile poporale.

Mama lui Corbea când vine la gratiile fiului sĕu unde era închisŭ, după ce vorbise cu Stefanŭ, îi ḑice:

Corbeo maică aicea eştĭ?
Corbeo maică mai trăescĭ?
Spune maichii ca sĕ sciu,
Spune maichii de eştĭ viu
Că d'ai fi măicuţă mortŭ
Sĕ dau popii de unŭ ortŭ.

Şi apoi:

Corbea décă o auḑea
Glasulŭ că-i înţelegea
Şi din gură rĕspundea:
Maică măiculiţa mea
Maică, par'că totŭ sunt viu, etc.

Acestŭ par'că este sublimŭ! Neîncrederea décă trăesce séu nu, jinduirea de acea libertate pe care o esercitase viéţa întrégă, desnădăjduirea de a mai vedé lumea, d'a mai gusta viéţa lui... suntŭ tóte în acestŭ par'că.

Singură dér legea stabilită se vede din aceste esemple şi din tóte ce va puté găsi cineva în orĭce colecţie de poesii poporale. In ele suntŭ tóte figurile din retorică, dér şi altele, care în retorică nu suntŭ. Ironia de pildă, în care fórte cu greu potŭ sĕ reuşéscă literaţii e fórte bine prinsă în multe din poesiile poporale. Aşa în bucata din care citirămŭ, Stefanŭ nu spune mamii lui Corbea că îlŭ va pune în ţépă, ci că 'lŭ va însura cu:

Jupânésa Carpena
Adusă din Slatina,
Numai din toporŭ cioplită
Şi din bardă bărduită
Şi la vêrfu-i ascuţită,
etc.

Fórte rarŭ, ca escepţiune, face poporulŭ usŭ de contrarŭ şi anume când e lucru prea înfiorătorŭ, atuncĭ abstrage impresia brutală materială; dér din totŭ reese regula stabilită la începutŭ.

Aci se termină prima parte a conferinţii: din poesiile poporale iese o retorică.

Vinŭ la rêndŭ proverbele.

Românulŭ, ca sĕ ḑică de unŭ omŭ că de ce s'a

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Le părea, că locuitoriĭ din Vinyata nu sûntŭ de locŭ supĕraţĭ din causa sosireĭ străinilorŭ, şi că Stanley şi ómeniĭ sĕĭ vorŭ avé câte-va momente de linişte. Intr'aceea vrăjitorulŭ se pregătea sĕ se întórcă îndĕrĕtŭ, éră ómeniĭ luĭ Stanley aveau de lucru cu tăiatulŭ bouluĭ. Vrăjitorulŭ cerŭ pentru sine inima bouluĭ, şi o şi căpĕtă.

In decursulŭ ḑileĭ relaţiunile între indigenĭ şi între călĕtoriĭ noştri fură de totŭ prietinescĭ. Cătrĕ sară însă iĭ se spuse luĭ Stanley, că unulŭ din ómeniĭ sĕĭ, Kaif Hallek cu numele, care făcea serviciĭ de curierŭ şi care din întêmplare rĕmăsese ceva maĭ în urma celorlalţĭ, a fostŭ găsitŭ mortŭ la marginea uneĭ pădurĭ, şi acoperitŭ cu treĭ-ḑecĭ de rănĭ.

A doua ḑi de diminéţă vrăjitorulŭ se ivì din nou în loculŭ, unde se aşeḑaseră călĕtoriĭ. Stanley nu-ĭ pomenì de locŭ de uciderea luĭ Halleck, ca astfelŭ sĕ nu se pară, că elŭ îĭ bănuesce pe ceĭ din Vinyata de făptuitorĭ. Elŭ îşĭ dete tóte silinţele, să evite orĭ ce conflictŭ.

Vrăjitorulŭ se depărtà din nou. O parte din ómeniĭ lui Stanley se dusese prin satele din împrejurime sĕ cumpere bucate, şi sĕ caute lemne prin pădure. Dintr'odată se auḑì rĕsunândŭ unŭ strigătŭ, ca *„hehu-a hehu!“* Acesta era strigătulŭ de luptă alŭ indigenilorŭ. In curênd apărŭ pe o înălţime din apropiere unŭ numĕrŭ însemnatŭ de Negri înarmaţĭ cu lăncĭ, arcurĭ şi săgeţĭ. Stanley trimise doĭ solĭ nearmaţĭ, ca sĕ-ĭ întrebe, ce voescŭ?.... Ceĭ întrebaţĭ rĕspunseră, că unulŭ dintre Vangvana furase nisce lapte şi pentru aceea voiescŭ „sĕ facă rĕsboiu.“ Stanley le trimese darurĭ spre despăgubire pentru laptele, ce spuneau, că li s'a furatŭ. Atacatoriĭ se păreau mulţămiţĭ şi tocmaĭ stau sĕ se 'ntórcă îndĕrĕtŭ, când se ivì o a doua cétă, care provocà pe cea dintâiu sĕ rĕmână pe locŭ şi sĕ încépă lupta. Intr'aceea iată, că unulŭ din ómeniĭ luĭ Stanley se întórce la tabĕră tot-o-fugă şi abia rĕsuflândŭ. Elŭ era rănitŭ la têmple de o lovitură de măciucă; la cotŭ era străpunsŭ de o lance. Bietulŭ omŭ îĭ spuse stăpânuluĭ sĕu, că fratele sĕu zace mortŭ în pădure.

Caravana era într'o posiţiă de totŭ critică. Stanley, deşi era de părere, că totŭ se vorŭ maĭ puté împăca lucrurile, totuş împărţì la ómeniĭ sĕĭ muniţiune pentru arme. Reserva călĕtorilorŭ noştri însă numaĭ încuragià pe sĕlbaticiĭ năvălitorĭ. Eĭ se puseră în liniă de bătaiă şi deteră drumulŭ săgeţilorŭ. Ómeniĭ luĭ Stanley nu făcură nicĭ o mişcare, căcĭ aşa le poruncise stăpânulŭ lorŭ. Vĕḑêndŭ acésta, duşmaniĭ se apropiară până la o distanţă de 30 metri dela tabără. Ne maĭ putêndŭ rĕmâné cu mânile în sînŭ, Stanley poruncì ómenilorŭ sĕĭ sĕ atace şi eĭ. Vangvana şi Vanyamvezi se repeḑiră cu curagiu asupra duşmanilorŭ, şi-i făcură sĕ se retragă érăşĭ în posiţiă de maĭ 'nainte.

Ómeniĭ luĭ Stanley nu dĕduseră până acum nicĭ o împuşcătură. Când însă indigeniĭ se apropiară din nou de tabără, strigândŭ cu dispreţŭ: „Sunteţĭ mueri, sunteţĭ mueri!“ Stanley se vĕḑù silitŭ sĕ dea ordinŭ ómenilorŭ sĕĭ, ca sĕ facă întrebuinţare de arme. Se sloboḑiră maĭ multe puscĭ, dară cu tóte acestea dură aprópe unŭ ciasŭ, până când duşmaniĭ părăsiră câmpulŭ de luptă.

Acum era acum. Fie-care momentŭ trebuia folositŭ. Loculŭ, pe care se aflau călĕtoriĭ noştri, trebuia întăritŭ câtŭ se putea maĭ bine. Se tăiară maĭ mulţĭ arborĭ şi din crăcile lorŭ se făcură de jurŭ împrejurŭ îngrăditurĭ. Cătră séră tabăra era binişorŭ întărită, aşa încâtŭ Stanley şi ómeniĭ luĭ puteau sĕ fiă ceva maĭ liniştiţĭ.

Numĕrulŭ celorŭ în adevĕrŭ destoinicĭ de luptă din tabără nu era maĭ mare de şepte-ḑecĭ. Ceilalţĭ erau bolnavĭ, femeĭ copiĭ şi hamalĭ fricoşĭ. Deşi cu

apucatŭ nu i se potrivesce, ḑice: din códa pisicii sită de mătase nu se face.

Décă vre unulŭ e mulţămitŭ că ómenii 'lŭ vorbescŭ de rĕu pe nedreptŭ, celŭ care 'lŭ consólă îi ḑice: gura lumei numai pământulŭ o astupă.

Despre unŭ svonŭ, care se respândesce repede, ḑice Românulŭ: Cuvêntulŭ celŭ rĕu — fiindcă mai alesŭ acestea sĕ rĕspândescŭ — e ca vêntulŭ, nu se ajunge nicĭ cu armăsarulŭ nicĭ cu ogarulŭ.

Rĕutatea limbuţilorŭ o arată prin: limba ḑóse n'are şi óse sfăramă.

Sentimentulŭ religiosŭ, aşa de abstractŭ şi aşa de greu spusŭ, ni-lŭ spune ḑicêndŭ,: Ochiulŭ lui Dumneḑeu nu dórme nicĭodată.

O mâncărime de limbă fórte demonstrativă, bună óră ca aceia, ar fi pututŭ adauge, carĭ prin idei roşii, visurĭ verḑĭ şi altele de felulŭ lorŭ caută sĕ ne sperie, o esprimă elŭ prin versurile:

N'a ajunsŭ la rîu
Şi a ridicatŭ pólele 'n brâu.

Mirându-se de unulŭ care a făcutŭ stare mare şi nu ştie cum, elŭ se domiresce ḑicêndŭ: pântecele omu lui n'are ferestre ca sĕ veḑĭ în elŭ.

Inşălarea aparinţei o spune aşa de frumosŭ:

De departe trandafirŭ
Şi d'aprópe borşŭ cu ştirŭ (1).

Egoismulŭ, gelosia între cei de aceeaşĭ meseriă, pe care noi prin cine scie câte pagine d'abia le-amŭ spune searbădŭ, elŭ le pune într'o icónă aşa de frumósă şi aşa de vie, ḑicêndŭ: bumbăcarulŭ nu se uită cu ochĭ bunĭ la cânele celŭ albŭ, încâtŭ îţĭ arată de susŭ până josŭ acéstă ideie. (Va urma)

(1) Acestea décă suntŭ versurĭ nu facŭ parte din poesii, căcĭ suntŭ şi ḑicĕtorĭ în versurĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

VIENA, 29 Aprilie. — Preşedintele dietei din Silesia Marquis Baguchem a sositŭ aicĭ. Dupĕ „Lloyd" se crede că Baguchem va fi numitŭ ministru de comerciu.

ATENA, 29 Aprilie. — Manifestaţiunea poporală de erĭ *în contra ultimatului puterilorŭ* s'a făcutŭ fără de nicĭ o turburare a ordinei, cu tóte acestea domnesce *mare fierbere* în poporŭ.

PARIS, 29 Aprilie. — Mai multe ḑiare anunţă că representanţii puterilorŭ din Atena au procedatŭ la stabilirea ultimatului *fără a consulta mai înainte cabinetele respective.*

DIVERSE.

Unŭ congresŭ ciudatŭ. — Dómnele englese ţinŭ totŭ felulŭ de congrese, unele mai ciudate de câtŭ altele. Intr'una din întrunirile din urmă, carĭ suntŭ fórte dese în Englitera, aceste dómne au decretatŭ ca umbrelele de sóre în anulŭ acesta sĕ fiă de colóre azurie séu verde. In urmă, membrele congresului au hotărîtŭ ca sĕ nu se mai pórte călţunĭ albastri, pentru că aceştĭ călţunĭ permitŭ, fără a bate la ochĭ (!), a'i purta mai multŭ timpŭ de câtŭ permite curăţenia.

***

Asasinarea episcopului de Madridŭ. — Asupra atentatuluicontra episcopului Izquierdo de Madridŭ se aducŭ următórele amĕnunte: Atentatorulŭ se numesce Galeotto Cotilla şi a fostŭ preotŭ într'o mănăstire de călugăriţe. Episcopulŭ îlŭ oprise de a sluji în biserică şi de a spovedi, Cotilla a venitŭ, o jumĕtate de ceasŭ înaintea comiteriei crimei, la uşa Catedralei San Isidoro, a statŭ de vorbă liniştitŭ cu vênḑĕtorĭ de ramure de palmierĭ şi a ḑisŭ: „In curêndŭ am sĕ facŭ o treabă mai bună." Episcopulŭ venî în caretă. Pe când urca scara spre biserică, atentatorulŭ a trasŭ trei focurĭ asupra lui: episcopulŭ căḑŭ la pământŭ. Cotilla venise în haine preoţescĭ şi impreună cu alţĭ clericĭ aşteptase venirea episcopului. Revolverulŭ îlŭ ţinea strînsŭ convulsivŭ în mână încâtŭ cu greu i s'a pututŭ smulge. Episcopulŭ fu dusŭ în altarŭ şi aşeḑatŭ pe unŭ covorŭ. Afară se adună o mulţime de femei, care-şĭ smulgeau pĕrulŭ din capŭ. Unŭ preotŭ căută sĕ liniştească mulţimea, ţinêndŭ o cuvêntare scurtă. Apoi biserica fu închisă. Medicii declară, că rănile suntŭ mortale. Unŭ glonţŭ nu s'a pututŭ extrage. Unii pretindŭ, că crima a fostŭ unŭ actŭ de demenţă. Alţii spunŭ, că preotulŭ şĭ-a rĕsbunatŭ asupra episcopului. Acesta era unŭ oratorŭ bunŭ şi deputatŭ, şi aprópe sĕ fiă numitŭ senatorŭ pe viéţă. Era partisanŭ alŭ dinastiei domnitóre şi de aceea avea în contra sa pe unii din clerulŭ de josŭ, devotaţĭ lui Don Carlos. Regina Christina a plânsŭ când i s'a adusŭ aceea scire tristă Mulţimea era sĕ sfâşie pe Cotilla, dér poliţia l'a scăpatŭ. Atentatorulŭ a ḑisŭ la poliţie: »Nu se pote încă judeca fapta mea. Mĕ voiŭ explica la tribunalŭ." — Atentatorulŭ se pórtă fórte liniştitŭ. Nu de multŭ a voitŭ sĕ însereze în ḑiarulŭ „Resumen," căutândŭ unŭ locŭ de intendentŭ; s'a rugatŭ mai de multe orĭ sĕ se deschidă o subscripţie pentru dênsulŭ, căcĭ se găsea în cea mai extremă miseriă.

***

Ună bunŭ mijlocŭ de-a conserva fructele. — Bumbaculŭ are proprietatea d'a conserva fructele, şi în acelaşĭ timpŭ de-a întârḑia cócerea lorŭ. Acéstă din urmă proprietate a bumbacului este fórte preţiósă. Merele, perele, şi chiar strugurii, se potŭ aşeḑa în óle de ferŭ albŭ între douĕ straturĭ de vată, apoi vasele se închidŭ într'unŭ modŭ ermeticŭ, plumbuindu-se capacele; după aceea vasele se punŭ într'unŭ locŭ unde sĕ nu se producă o schimbare bruscă de temperatură. Prin acestŭ mijlocŭ fórte simplu se potŭ păstra chiar fructele cele cópte mai multe sĕptĕmânĭ; acestŭ lucru de multe orĭ este prea avantagiosŭ pentru vinderea fructelorŭ. Se potŭ obţinea de-asemenea resultate admirabile cu o cameră rece, avêndŭ o temperatură dela 1—2 grade de-asupra lui zero, pentru că viaţa fructelorŭ este suspendată şi maturitatea nu póte sĕ se facă, pe câtŭ timpŭ fructele se vorŭ lăsa în acéstă cameră frigurósă.

***

Unŭ uraganŭ. — Se telegrafiază din Filadelfiia că unŭ mare uraganŭ a bântuitŭ Statulŭ Minnesotă şi 'n specialŭ oraşulŭ Saint-Cloud S'a dărâmatŭ peste 300 de case, şi s'a constatatŭ 67 morţĭ şi 160 răniţĭ. Intr'una din casele carĭ s'au dărâmatŭ, se celebra o căsĕtorie; au muritŭ douĕ-ḑecĭ de persóne, între carĭ mirésa şi mirele.

Dare de sémă,

despre veniturile şi spesele balului Reuniunei femeilorŭ Române din Aradŭ, datŭ în 25 Februariu 1886.

(urmare.)

Prin colecta d-lui Joldea din Hălmagiu 13 fl. 70 cr. dela: Iulia Joldea 50 cr., Amalia Bolboca 50 cr., Laurenţia Iuga 40 cr., N. Balta 50 cr., Tamas Vidu 50 cr., N. Butariu 50 cr., Silvia Donath 20 cr., Al. Rob 50 cr., Roza Spiczer 40 cr., Ecaterina Birta 40 cr., Ana Moldovanŭ 20 cr., fraţii Irhasŭ 1 fl 20 cr. D. Iancovicĭ 40 cr., I. Inco 50 cr., Roza Ionescu 30 cr., Mihai Dirina 50 cr., G. Micluţa 20 cr., Nicolae Buduganŭ 20 cr., I. Giurgiu 20 cr., Puticiu Lucreţia 1 fl., Ioanŭ Oncu 1 fl., Nicolae Florea 1 fl., Arsenie Indrieşŭ 50 cr., Nicolau Popescu 20 cr., Petru Sirca 20 cr., Mateyka 1 fl., Iov. Feier 20 cr., Iudita Giula 50 cr.

Prin colecta Domnişórei Elena Diaconovicĭ în Reşiţa 13 fl., dela: Bagi Károly 2 fl., A. Diaconovicĭ 2 fl., G. Bălănescu 2 fl., Iuliu Vuia 2 fl., I. Frenţ 2 fl., George Nicolaeviciu 2 fl.

Prin colecta D-nei *Ecaterina Taşia* în Văşcău 11 fl 50 cr., dela Juliana Sarbadi 1 fl., Saveta Bogdan 1 fl., Anna Pulcaşĭ 1 fl., Weisz Jgnáczné 50 cr., N. Chiş 50 cr. Atanasie Popa 1 fl., Popa Ionuţ 10 cr., Nic. Baicu 10 cr., Aur. Popoviciu 30 cr., Irma Gavra 1 fl., Onica Dale 1 fl., Andreiu Tóderŭ 1 fl., Dumitru Duşe 1 fl., Ecaterina Tăşie 2 fl. —

Prin colecta D-lui Dr. *Ioanŭ Paulŭ* 9 fl. dela: Adrianŭ Diaconŭ 1 fl., Nicolau Popoviciu 1 fl., Ladislau Bordoşŭ 1 fl., Ioanŭ Vartolomeiu 1 fl., Traianŭ Barzu 1 fl., Iosifŭ Bălanŭ 1 fl., Dr. Iuliu Olariu 1 fl., Georgiu Şerbanŭ 1 fl., Dr. Ioanŭ Paulŭ 1 fl.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIĂ.

Invitare de prenumeraţiune la „Convorbirĭ Pedagogice."

Revista pentru educaţiune şi instrucţiune. Cu începere dela 1 Maiŭ nou a. c. va apăré în *Satul Nou* o revistă lunară pedagogică întitulată „Convorbirĭ Pedagogice," redigeată de învĕţătorii *P. Stoica* şi *I. Popŭ Reteganulŭ.* Lăsămŭ sĕ urmeze aci prospectulŭ acesteĭ întreprinderĭ literare.*)

1. Fiecare Nru în 8° cu învĕlitóre va cuprinde: unŭ portretŭ fotolitograficŭ alŭ unuĭ învĕţătoriŭ séu altŭ bărbatŭ de scólă românŭ, biografia acestuia, 2—3 articolĭ pedagogicĭ — didacticĭ, 1—2 articolĭ de foiletonŭ din viéţa pedagogică-socială, unŭ articolŭ din higiena poporală séu altŭ ramŭ de sciinţă, cronica lunară despre tóte mişcările pedagogice — în formă de foiletonŭ, revista ḑiarelorŭ pedagogice, curierŭ bibliograficŭ, anecdote din viéţa pruncilorŭ, mosaicŭ (felurimĭ interesante,) întrebărĭ şi rĕspunsurĭ de ale abonaţilorŭ, gâciturĭ şi telefonulŭ redacţiei.

2. Preţulŭ de abonementŭ pe anulŭ 1886 este 2 fl. v. a. O parte din venitulŭ curatŭ alŭ acestei reviste este destinatŭ pentru ajutorarea scólei super. de fetiţe ce se înfiinţéză în Sibiiŭ prin Asociaţiunea transilvană.

3. Fiecare abonatŭ în casŭ de morbŭ este îndreptăţitŭ a cere consiliu medicalŭ grătuitŭ dela unŭ medicŭ practicŭ, câştigatŭ de redacţiă spre acestŭ scopŭ.

4. Abonaţii „Convorbirilorŭ Pedagogice« potŭ prenumera »Cărţile Săténului Românŭ" cu preţulŭ scăḑutŭ la 1 fl. pe anŭ' ér „Preotulŭ Românŭ,« cu 3 fl. în locŭ de 4 fl. Totŭ la administraţia »Convorbirilorŭ Pedagogice" abonaţii potŭ procura cu preţurĭ scăḑute o mulţimĭ de cărţĭ.

5. 10 exemplare din »Corvorbirĭ Pedagogice" se trimitŭ gratis şi franco la ḑece învĕţătorĭ pensionaţi, eventual la alţii lipsiţĭ de mijlóce, în care causă cererile (atâtŭ dincolo câtŭ şi dincóce de Carpaţi) suntŭ a sĕ adresa la Redacţiă celŭ multŭ până la 28 Maiŭ n. a. c.

6. Deşi preţulŭ abonamentului e fórte micŭ, căcĭ numai portretele cu facsimilulŭ de subscriere au o valóre mai mare de câtŭ preţulŭ abonamentului, totuşĭ, décă se vorŭ aduna mulţĭ abonaţĭ, la sfârşitulŭ anului le vomŭ trimite gratis şi franco unŭ tabloufotolitograficŭ după unŭ desemnŭ escelentŭ alŭ unui pictorŭ românŭ, representândŭ pe Georgiu Lazar. Acestŭ tablou singurŭ se vinde în altŭ locŭ cu 2 fl.

Banii de prenumeraţiune şi scrisorile suntŭ a se adresa la „Redacţia şi Administraţia »Convorbirilorŭ Pedagogice« în *Satul-Nou* (Banat-Ujfalu).

*) Suntŭ rugate şi alte ḑiare române a lua notiţă despre acéstă întreprindere literară.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

---

toţĭ gata de luptă, totuş rugau pe D-ḑeu, să-ĭ apere de-unŭ nou atacŭ din partea duşmanilorŭ.

A doua ḑi potrivniciĭ se iviră în numĕrŭ şi maĭ mare; ómeniĭ luĭ Stanley însă îĭ respinseră voinicesce şi apoĭ se luară după eĭ. De astă-dată căḑură din partea luĭ Stanley douĕ-ḑecĭ şi doĭ de inşĭ; treĭ fură răniţĭ. Invingĕtoriĭ se întórseră după amiaḑĭ, aducêndŭ ca pradă boĭ, capre şi bucate.

Călĕtorulŭ nostru socotea, că după o perdere aşa de mare selbaticiĭ nu vorŭ maĭ cuteza sĕ rapeţéscă ataculŭ, dară se înşelă. In ḑiua următóre eĭ năvăliră din nou în numĕrŭ totŭ aşa de mare. Şi de astă-dată însă fură respinşĭ cu perderĭ fórte marĭ. Stanley poruncì ómenilorŭ sĕi sĕ înainteze cu toţii pasŭ la pasŭ şi sĕ strice tóte satele din apropiere. In chipulŭ acesta duşmaniĭ fură alungaţĭ din însăşĭ ţéra lorŭ. Tóte perderile erau: douĕ-ḑecĭ şi patru de morţĭ şi patru răniţĭ.

Socotindŭ şi pe cei douĕ-ḑecĭ şi cincĭ de bolnavĭ, societatea nóstră suferise o scădere de cincĭ-ḑecĭ şi treĭ de ómenĭ. Acéstă împrejurare îngreuna multŭ transportulŭ lucrurilorŭ. Măgariĭ şi uniĭ din conducĕtorĭ trebuiră întrebuinţaţĭ la transportulŭ povereĭ, totodată o mulţime de lucrurĭ fórte de lipsă trebuiră date pradă flacărilorŭ.

In diminéţa ḑileĭ de 26 Ianuarie călĕtoria se continuà din uou. Caravana era alcătuită acum numaĭ din douĕ sute patru-ḑecĭ de pórsóne: treĭ Europenĭ, douĕsute şese Vangvana şi Vanyamvezi, douĕ-ḑecĭ şi cincĭ de femeĭ şi şese copiĭ.

In 27 trecŭ Stanley cu soţiĭ sĕĭ de drumŭ rîulŭ Livurnbu. Drumulŭ ducea printr'o pădure frumósă de arborĭ numiţĭ myombo şi maĭ departe printr'unŭ ţinutŭ acoperitŭ cu stâncĭ marĭ şi pleşuge, asemenea unorŭ castele urieşe.

In 29 ajunse caravana la satulŭ Mgongo Tembo şi fù primită din partea maĭ mareluĭ de aicĭ în modulŭ celŭ maĭ prietinescŭ. Când auḑì despre cele ce le păţiseră călĕtoriĭ noştri cu ceĭ din Vinyata, îĭ spuse luĭ Stanley, că aceştia sûntŭ vestiţĭ de ómenĭ rĕĭ. Totodată observà, că a fostŭ o mare greşală, că a datŭ vrăjitorului inima bouluĭ adusŭ ca darŭ, deóre-ce locuitoriĭ din Vinyata credŭ, că décă cine-va face acésta, de bună sémă nu maĭ póte scăpa, ci trebue să so prăpădéscă. Numaĭ acum înţelese Stanley, care a fostŭ causa resistenţeĭ celeĭ înverşunate a duşmanilorŭ.

In Mgongo Tembo caravana se maĭ înmulţì cu optŭ ómenĭ şi doĭ conducĕtorĭ. Maĭ târḑiu se maĭ găsiră încă câţĭ-va soţĭ de drumŭ, aşa încâtŭ acuma numĕrulŭ ómenilorŭ luĭ Stanley se urcà din nou la douĕsute opt-ḑecĭ.

Erau ḑilele dintâiu ale luĭ Februarie, când călĕtoriĭ noştri trecură din locurile selbatice de până acum în frumosulŭ, estinsulŭ şi roditorulŭ şĕsŭ Luvamberrĭ. Pe pajiştĭ nemărginite păşteau aicĭ girafe, zebre, gnu*), bivolĭ, ţapĭ sĕlbaticĭ, porcĭ sĕlbaticĭ etc. Dintre păsĕrĭ se vedeau ibisĭ, ciocârliĭ, gâşte, raţe, uliĭ, cocorĭ, flamingĭ etc. Intr'o singură ḑi Stanley puşcà douĕ antilope, unŭ bivolŭ, o zebră, douĕ gâşte, patru bibilicĭ şi cincĭ raţe. Va sĕ ḑică, călĕtoriĭ noştri aveau acuma carne din destulŭ.

Necazurile se împuţinau din ḑi în ḑi totŭ maĭ multŭ, căcĭ ţinuturile, prin care trecea caravana, se făceau din ce în ce maĭ frumóse şi maĭ binecuvêntate cu tóte cele de lipsă. Cu deosebire escela în acésta privinţă bogata ţéră Usukuma. Aicĭ se găseau cu prisosinţă bucate, cartofĭ, legume, pepenĭ, miére, tutunŭ, etc.

Bucuria, ce o simţea fiecare în pieptulŭ sĕŭ, se făcù şi maĭ mare, când „omulŭ albŭ cu mâna slobodă," cum îlŭ numiau pe Stanley tovarĕşiĭ sĕĭ de drumŭ, împărţì darurĭ la toţĭ aceia, carĭ se distinseseră până acum în decursulŭ călĕtorieĭ.

Locuitoriĭ numĕróselorŭ sate, pe lângă care trecea caravana şi carĭ locuitorĭ se ocupau maĭ cu sémă cu economia de vite, se arĕtară de totŭ primitorĭ şi bunĭ de inimă. Eĭ dau cu plăcere totŭ ce aveau pentru preţurĭ de totŭ moderate.

(Va urma.)

*) Unŭ felŭ de antilope.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 20 Aprilie st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103 10	Bonurĭ croato-slavone	104 60
Rentă de hârtiă 5%	94.0	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.25	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.10	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 25	Renta de hârtiă austriacă	84.95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.25	Renta de arg. austr.	85.05
Bonurĭ rurale ungare	104 50	Renta de aurŭ austr.	114 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50	Losurile din 1860	139 25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.60	Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60	Act. băncei de creditŭ ung.	294.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 60	Act. băncei de creditŭ austr.	291 50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
		Napoleon-d'orĭ	10.02
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61 80
		Londra 10 Livres sterlinge	126.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 15 Aprilie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90—	91½
Renta rom. amort. (5%)	94¼	94¾
» convert. (6%)	89—	90—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102½	103¼
» „ „ (5%)	87—	87½
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82½	83½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	13 —	14½—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00—	2.02

Publicaţiune.

Têrgulŭ de ţéră celŭ mai aprópe alŭ „Sf. George“ în comuna **B-Lippa** (Lipova) comitatulŭ **Timişóreĭ** se va ţinea **în 2 Maiŭ a c. st. nou.**

Têrgulŭ de vite însĕ se va începe cu 2 **dile mai nainte.**

Stefanŭ Elstner.
arêndaşulŭ pieţei.

AVISU.

Am onóre a face cunoscutŭ p. t. publicŭ că am înfiinţatŭ unŭ

Negoţŭ de croitoriă

Strada Vămii Nr. 8.

Cunoscinţa perfectă a croitoriei şi pracsa ce am făcutŭ la croiala hainelorŭ bărbătescĭ în timpŭ de 9 anĭ la d-nii

Schwarze & Bartha

precum şi unŭ mare sortimentŭ de stofe **indigene, franţuzescĭ englezescĭ**, şi journalele de modă **cele mai nouă**, mĕ punŭ în plăcuta posiţiune a satisface pe deplinŭ tóte dorinţele On. muşterii, şi mĕ rogŭ pentru o câtŭ mai numĕrósă clientelă.

Cu distinsă stimă

Zsigmond Áron,
croitorŭ de haine bărbătescĭ
Strada Vămii Nr. 8.

(2—3)

Vinurile cele mai nobile

din Transilvania,

pentru a cărorŭ **veritabilitate dau cea mai deplină garanţă,**

se potŭ găsi în Braşovŭ la Domnii

I. L. & A. HESSHAIMER

în buteliele mele originale

şi cu preţurile de depositŭ

Iosifŭ B. Teutsch

Exportŭ de vinurĭ, Sighişóra (Transilvania).

Liste cu preţurĭ gratis.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copşa mică	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9.12	—
Ghirişŭ	4.09	—	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	—	12.59	—
	6.08	—	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12.59	—
Szolnok	2.58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	6.35	—	10.50	—
	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	—	5.05	6.43	—
	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	—	—	9.31	—
	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.3
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4.53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.